

Östergötland

en region där växtkraft skapar livskvalitet

Attraktivitet • Utvecklingskraft • Goda livsvillkor

Innehåll

Dags att vända utvecklingen.....	3
Särskilda uppdrag till nämnder och styrelser	5
Samhällsekonomisk utveckling.....	12
Utdebitering	12
Balanskrav.....	13
Ekonomiska förutsättningar jämfört med treårsbudget	13
Reserveringar.....	16
Ekonomisk bedömning för budgetperioden	18
Ekonomiska ramar	19
BESLUT.....	23

Dags att vända utvecklingen

Inte på många år har utmaningarna för Region Östergötland varit så stora som de är just nu. Under flera år har det varit en stor vårdplatsbrist som grundar sig i rekryteringsproblem av framför allt sjuksköterskor i så kallad 24sju-verksamhet. Detta har bidragit till längre vårdköer och ekonomiska underskott i princip alla sjukvårdande produktionsenheter. För 2018 visar helårsprognosen i delårsrapport 08 på ett underskott för hela Region Östergötland på 160 miljoner. Detta är första gången sedan 2003 som regionen gör ett samlat underskott för hela verksamheten. Detta är mycket oroande, särskilt med tanke på de ekonomiska utmaningar som konstaterats sedan tidigare i både strategiska planer och finansplaner.

De ekonomiska åtgärdsplaner som beslutats har inte fått önskad effekt. Region Östergötlands ekonomiska situation är därför mycket ansträngd. Det kommer att krävas stora åtgärder för att nå balans i ekonomin. Dessa åtgärder kan inte vänta, utan insatser måste göras omgående. Det handlar både om att få en ökad effektivitet, tydligare struktur och bättre organisation för våra vårdverksamheter som kan minska kostnadsutvecklingen. Men det krävs också konkreta åtgärder i regionens ledning och styrning. Vi har både ett underskott i den ekonomiska redovisningen, men vi har även uppbyggt en skuld till östgötarna i form av vårdköer, där allt fler nu väntar på den vård man är berättigad till. I augusti i år väntade 10 483 östgötar på ett första besök och 5 223 väntade på operation/åtgärd enligt vantetider.se. Räknar man på en snittkostnad per operation/åtgärd om 10 000 kronor så motsvarar det en vårdskuld på 52,2 miljoner kronor.

Vi anser att Region Östergötland måste göra ett "omtag" i sin verksamhet för att bryta den negativa trend som man är inne i just nu. Allt arbete måste genomsyras av stor samverkan mellan alla politiska partier i regionfullmäktige, ledande tjänstemän och verksamhetsföreträdare. Vi måste våga ompröva gamla sanningar.

Vi ser det som väldigt viktigt att vi under 2019 fokuserar på att arbeta med förändring, utveckling och samordning av Region Östergötlands verksamhet. Vi vet att den ekonomiska situationen är akut och att det finns enkla vägar att tillföra mer pengar, exempelvis genom att öka skatteuttaget eller hoppas på ökade statsbidrag, men vi ser det som mycket angeläget att börja med att arbeta med de problem som regionens verksamhet har. Vi vill att våren 2019 ska präglas av ett intensivt utvecklingsarbete som involverar politiker, tjänstemän och verksamhet för att skapa underlag inför Budget 2020 som antas av fullmäktige i juni.

Åtgärder för att skapa en vård i världsklass – med tillgänglighet, kvalitet och delaktighet

För oss är det centralt att Region Östergötland ska kunna leverera en vård i världsklass, med god tillgänglighet, hög kvalitet och stor delaktighet. Det är vårt viktigaste uppdrag, allt vi gör inom hälso- och sjukvården i Region Östergötland ska syfta till att uppnå detta mål.

Vi står inför en utveckling där vi vill göra en tydlig omställning till en nära vård, men där vi också ser en ökad nivåstrukturering där de mest avancerade och sällan förekommande åtgärderna samlas i kunskapskluster. Vi vet även att den arbetsföra befolkningen i förhållande till de som är yngre och äldre minskar, vilket innebär att vi inte kan öka antalet medarbetare. De digitala lösningarna är här för att stanna och de kommer att innebära en förändrad vårdstruktur. Allt detta innebär stora möjligheter om vi kan möta det på rätt sätt.

Mycket bra görs redan. Vi har arbeten som pågår gällande framtidens vårdlokaler, administration, ledning och styrning, magnetmodellen för rekrytering med mera. Allt detta är bra men arbetet måste samordnas och intensifieras. Vi ser det som viktigt att detta arbete och de uppdrag som ges i denna finansplan genomsyrar hela organisationen och även det politiska arbetet.

Nystart för det regionala ledarskapet

Region Östergötlands uppdrag står på tre ben - det regionala utvecklingsuppdraget, ansvaret för kollektivtrafiken och ansvaret för hälso- och sjukvården. Region Östergötland har varit region med ett utökat uppdrag i en mandatperiod nu. Med det arbete som Östsam gjorde för att skapa en samlad vision för regional utveckling mellan kommuner, dåvarande landsting och andra aktörer har det funnits ett gott underlag för nya Region Östergötland att arbeta vidare på under den gångna mandatperioden. Men vi ser nu ett stort behov av en nystart för det regionala ledarskapet.

I samverkansavtalet mellan länets kommuner och blivande Region Östergötland skrevs:

”Tillsammans ska parterna fortsätta att utveckla Östergötland till en region där både människor och företag kan växa. En region som värnar om en hållbar utveckling för miljö och människor. Östergötland ska fortsätta att vara en region som bidrar till att utveckla hela Sverige och stärka sin position i Europa.”

Dessvärre har Region Östergötland inte tagit på sig ledarströjan vad gäller det regionala ledarskapet. Intresset och förståelsen för de regionala utvecklingsfrågorna har uppenbart saknats i den yttersta politiska ledningen, vilket har försämrat möjligheten för Region Östergötland att fullt ut uppfattas som den ledande aktören inom regionala tillväxtfrågor.

När nu en ny mandatperiod inleds är det väsentligt att reparera bristerna från åren 2015-2018. Hela den politiska ledningen behöver tydligt visa på det regionala utvecklingsansvarets betydelse för hela regionens verksamhet.

Särskilda uppdrag till nämnder och styrelser

Sedan regionens strategiska plan med treårsbudget antogs i juni ser vi att förändringar har skett inom vissa områden, där åtgärder behöver vidtas. Nedan beskrivs de områden vi ser som angelägna och där uppdrag till nämnder och styrelser föreslås.

Hälsa och vård i världsklass

Målbilden för hälso- och sjukvården i Östergötland är att vården ska ha hög kvalitet med god tillgänglighet där patienterna är delaktiga i sin vård. Vården ska även vara kostnadseffektiv, vilket förutsätter säkra och effektiva flöden samt ett bra och hållbart ledarskap och medarbetarskap.

Tyvärr har utvecklingen under senare år gått i fel riktning där tillgängligheten succesivt har försämrats, svårigheten att bemanna viktiga funktioner har ökat och de ekonomiska underskotten har vuxit. Enligt aktuell helårsbedömning beräknas Region Östergötlands underskott för 2018 landa på 160 miljoner kronor och prognosen i denna finansplan är ett underskott för 2019 på 237 miljoner kronor.

För att vända utvecklingen krävs att regionens hälso- och sjukvårdsverksamhet (inkl. privata utförare) genomgår en total genomlysning. En sådan genomlysning måste omfatta alla delar av ledningen och styrningen, som t ex val av utförarsystem, uppdragen till verksamheten från HSN, ersättningssystem, resursfördelning, uppföljning, ekonomistyrning, organisation, ledarskap samt personalpolitik. Även roll- och ansvarsfördelningen mellan regionsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden behöver genomlysas.

Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår därför i denna finansplan att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ges en rad uppdrag för vända utvecklingen i Region Östergötland. Det är dock väsentligt att regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden arbetar med dessa uppdrag som en del av en större helhet och att uppdragen koordineras mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ges därför i uppdrag att samordna arbetet med följande uppdrag:

- Planeringsförutsättningar inför strategisk plan och treårsbudget (RS)
- Back to basic – förenkling av styrdokument (RS/HSN)
- Effektivisering av administrativa processer (RS)
- Översyn av organisation och ledning (RS)
- Översyn av uppdrag, ersättningssystem och resursfördelningssystemet (HSN)
- Utveckla den nära vården genom en primärvårdsreform (HSN)
- Analys och insatser för att klara dagens och morgondagens kompetensförsörjning (RS)

Forumet för koordinering ska vara presidiesamrådet mellan regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden. Vid beredningen av finansplanen för 2020-2022 ska regionstyrelsen göra en samlad bedömning av huruvida givna uppdrag enligt ovan ger de samlade resultateffekter för år 2020 och framåt som anges i denna finansplan. Utifrån den bedömningen ska regionsstyrelsen, om resultateffekterna ej uppnås, lämna ytterligare förslag till åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Planeringsförutsättningar inför strategisk plan och treårsbudget

För att på ett bra sätt kunna möta framtida utmaningar måste kunskapen om dem finnas. Region Östergötland står inför många olika utmaningar med de verksamheter som regionen ansvarar för, allt från hälso- och sjukvård till kollektivtrafik och den regionala utvecklingen, som i sin tur bidrar till de ekonomiska förutsättningarna.

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

Inom hälso- och sjukvården ser vi stora förändringar av både sjukdomspanorama, demografi och teknik som tydligt påverkar hur morgondagens hälso- och sjukvård bör utformas. Det gäller allt från vilken kompetens som behövs, hur organisationen av vården ska vara utformad samt vilka lokaler och fastighetsinvesteringar som behövs utifrån detta. Om vården inte kontinuerligt arbetar med framtidsanalyser och kopplar dessa till olika former av aktiviteter riskerar vården att hamna på efterkälken. Likväl behövs tydliga analyser vid större förändringar i verksamheten som belyser många olika aspekter, någon form av "360-gradersanalys" är nödvändig. Det handlar om att skapa en hållbar hälso- och sjukvård.

Många olika organisationer och verksamheter gör regelbundet omvärldanalyser som Region Östergötland på ett mer strukturerat sätt bör arbeta med. Region Skåne tar exempelvis årligen fram en omvärldsanalys som ligger till grund för budgetarbetet. Där analyseras långsiktiga trender och omvärldshändelser som har en påverkan för regionens uppdrag. Syftet är att ge en framtidsbild på lång och kort sikt för att på ett bättre sätt kunna hantera framtida hot och utmaningar, men även tillvara ta de möjligheter som finns. I analysen finns ett särskilt stycke som lyfter upp brådskande trender med hög strategisk påverkan för regionen. Omvärldsanalysen tas fram i bred samverkan där trendseminarier även genomförs.

Region Östergötland måste även följa upp sin egen verksamhet ur ett framtidsperspektiv, dvs. om man har den kompetens som behövs för morgondagens utmaningar. Regelbundna riskanalyser av verksamheten bör genomföras utifrån detta perspektiv för att säkerställa att viktiga områden inte eftersätts.

Vi har i vårt budgetförslag föreslagit att Region Östergötland ska arbeta med att:

- Årligen ta fram en långsiktig omvärldsanalys
- Regelbundet genomföra trend- och framtidsanalytseminarier
- Ha systematiska modeller för heltäckande riskanalyser ("360-grader") vid större förändringar av verksamhet
- Regelbunden uppföljning av verksamheten utifrån ett framtidsperspektiv

Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att årligen ta fram planeringsförutsättningar enligt ovan som ska ligga till grund för arbetet med den strategiska planen. Beslut om planeringsförutsättningarna ska fattas av regionstyrelsen senast i mars månad varje år.

Back to basic – förenkling av styrdokument

För att styrningen av hälso- och sjukvården ska vara effektiv krävs att uppdragen till, och uppföljningen av, verksamheten är tydlig, enkel och konsekvent. Region Östergötland har idag en rad styrdokument som utgår från den strategiska planen med treårsbudget som sedan bryts ner i verksamhetsplaner, överenskommelser och uppföljningsdokument.

Under åren har dessa succesivt byggts ut samt blivit alltmer komplexa och fragmentiserade utan tydlig helhetsbild. Uppdelningen mellan en beställarfunktion (HSN) och en ägarfunktion (RS) gör det extra viktigt att styrningen är enkel och konsekvent. Moderaterna och Kristdemokraterna ser därför ett behov av att systematiskt strukturera och rensa i vår styrstruktur så att styrningen och uppföljningen blir enkel och tydlig för våra verksamheter.

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ges därför i uppdrag att genomföra en översyn av strukturen för den strategiska planen, verksamhetsplaner på samtliga nivåer, överenskommelser mellan egen verksamhet och hälso- och sjukvårdsnämnden samt tillhörande nyckelindikatorer i syfte att tydliggöra, stärka och förenkla styrningen och uppföljningen av verksamheten mot uppsatta mål.

Effektivisering av administrativa processer

Vården har allt mer kommit att tyngas av administrativa processer. I många fall handlar det om otympliga system som inte kommunicerar med varandra, men också om uppdrag som lagts på varandra utan egentlig analys om vad de innebär för ökad administrativ börda. Moderaterna och Kristdemokraterna presenterade i våra "24-förslag" ett antal åtgärder som rörde de administrativa processerna. En utredning har på regiondirektörens initiativ genomförts av de administrativa processerna i Region Östergötland. Det preliminära resultatet visar att det finns stora behov av förändring samt möjligheter till ökad tydlighet och effektivisering.

Att minska den administrativa bördan i vården är av största vikt, vi vet även att detta är en av de stora frågorna för att skapa en god arbetsmiljö för medarbetare i vården. Dessutom måste det administrativa stödet som Region Östergötland tillhandahåller till verksamheten vara ändamålsenligt och effektivt. Det krävs även en satsning på digitala verktyg som stöd och hjälp för att skapa effektivitet i hela vårdprocessen, men också för att öka stödet för en aktiv ledning och styrning med hjälp av exempelvis realtidsdata. För ett antal år sedan genomförde dåvarande Landstinget i Östergötland ett projekt kallat "10⁶", vilket innebar att 1 miljon administrativa timmar skulle göras om till vårdtid istället. Vi ser att ett motsvarande omställningsarbete måste genomföras igen.

Vi ser att det finns stora vinster att göra både för vårdens processer, medarbetarnas arbetsmiljö och ekonomiskt vilket bidrar till en vård i världsklass.

Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att utifrån befintlig utredning om administration (med eventuella fördjupningar) genomföra ett utvecklingsarbete för att tydligt effektivisera de administrativa processerna i vården, minska den administrativa bördan och överbyggnaden, samt tillföra digitala verktyg för att skapa mer effektiva vårdprocesser och en mer ändamålsenlig ledning och styrning.

Översyn av organisation och ledning

Att ha en väl fungerande ledning och styrning och organisation som styr mot de övergripande målen för en organisation är av största vikt. Region Östergötland har sedan länge en decentraliserad organisation. Dåvarande Landstinget i Östergötland var också ett av de första landstingen att i slutet av 90-talet styra om organisationen mot en "centrumorganisation" där vården i hela länet kopplades ihop. Idag har vi kommit långt med att se hela Östergötland som ett sjukvårdssystem och vi har också ett väl fungerande samarbete i vår Sydöstra sjukvårdsregion.

Organisationer och ledningsmodeller måste dock omprövas med jämna mellanrum för att se om de bidrar till att uppnå de övergripande målen som organisationen har. Vi ser att Region Östergötland har kommit till ett sådant skede där en översyn är nödvändig. Vi ser idag att de utmaningar som hälso- och sjukvården står inför måste mötas med en effektiv och tydlig ledning och organisation. Vårdtiderna har kortats, samverkan med den kommunala vården har ökat, nivåstrukturereringen inom både Östergötland, sjukvårdsregionen och landet i stort har kommit för att stanna och processen med att styra om mot en mer nära vård pågår för fullt. Digitaliseringen kommer också att förändra vårdens processer.

I Moderaternas och Kristdemokraternas "24 förslag" lyfter vi flera områden där ledning och styrning och organisation bör ses över. Vi ser det som absolut nödvändigt för att på sikt komma till rätta med många av de problem som vi idag ser i hälso- och sjukvården i Region Östergötland. Regiondirektören har ett uppdrag från Regionstyrelsen att se över ledning och styrning. Utifrån det uppdraget vill vi göra fördjupningar och återkomma med konkreta förslag på hur organisation, ledning och styrning kan förändras för att bättre leda till att uppnå målet om en vård i världsklass.

Region Östergötland behöver även fortsätta att utveckla de digitala stödsystem som finns för ledning och styrning, med hjälp av realtidsdata och analysverktyg.

Det är av största vikt att ett arbete med dessa processer görs med stor delaktighet från politik, profession, tjänstemän och fackliga företrädare. I detta arbete kan det även finnas behov externt stöd.

Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att utifrån regiondirektörens nuvarande uppdrag genomföra nödvändiga förändringar samt fördjupa och bredda analysen för att återkomma med eventuella konkreta förslag till förändringar av organisation och ledning av Region Östergötland samt vilka digitala stödsystem som behövs för en mer ändamålsenlig ledning och styrning.

Översyn av uppdrag, ersättningssystem och resursfördelningssystemet

Ansvar för att fastställa uppdrag och ersättningar till de sjukvårdande verksamheterna, inklusive de privata vårdgivarna, är hälso- och sjukvårdsnämndens viktigaste uppgift. Hur uppdragen formuleras, vem som får dem och på vilken nivå samt hur uppdragen ersätts är avgörande för hur väl styrningen ska få genomslag inom hela hälso- och sjukvården. För den egna verksamheten sker detta främst genom övergripande överenskommelser på produktionsenhetsnivå och där resurserna i huvudsak fördelas genom fasta ramersättningar. När sjukvården drivs inom ramen för ett vårdval ges däremot uppdraget på klinik-/vårdcentralnivå och ersättningen har en rörlig utformning, antingen genom en kapitering för listad patient eller för de facto levererad vård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens resursfördelningssystem har under lång tid konsekvent fokuserat på det mindre resurstillskott som har givits nämnden årligen och inte på nämndens totala budget. Moderaterna och Kristdemokraterna bedömer att det finns ett behov av att omarbete och kritiskt ifrågasätta det sätt som uppdragen och ersättningarna ges och hur resurserna fördelas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ges därför i uppdrag att genomföra en översyn av nuvarande former för uppdrag till verksamheten, ersättningssystem och resursfördelning.

Utveckla den nära vården genom en primärvårdsreform

Primärvården ska vara första linjens sjukvård med ett starkt förtroende hos medborgarna. Det görs genom hög tillgänglighet, bra kvalitet och stor delaktighet. Det är också viktigt att ersättningssystemen möjliggör och stimulerar ett personcentrerat och processororienterat flöde mellan primärvården och den övriga nära vården. Att vården i framtiden mer tydligt ska utgå ifrån primärvården, genom en överföring av resurser från slutenvården, är en av de viktigaste slutsatserna i utredningen "Effektiv vård" (SOU 2016:2) som lämnats av Göran Stiernstedt.

Utvecklingen av den nära vården är inte minst viktig för att minska antalet vårddyggn inom slutenvården och antalet besök på akutmottagningarna. Vårdplatsbehovet är resultatet av en rad mycket komplexa vårdprocesser som berör samtliga primär- och sjukhusverksamheter inklusive samverkan med den kommunala omsorgen och omvårdnaden. Därutöver tillkommer att vårdtyngden hos de patienter som vårdas inom slutenvården har ökat på grund av att patienter som idag blir inlagda oftare har flera och mer komplexa diagnoser samtidigt. Detta beror bland annat på att polikliniseringen har gjort att fler patienter med enklare diagnoser får sin vård i öppenvård och att andelen äldre i befolkningen med stora vårdbehov har ökat.

Primärvården ska vara drivande i att utveckla olika former av vård i hemmet, som t ex Avancerad vård i hemmet (LAH), akuta hembesök av läkare (ALMA) och olika digitala tjänster. Att primärvården ska vara drivande i utvecklingen behöver dock inte innebära att vårdcentralerna behöver stå för driften av den nära

vården utan att respektive vårdcentral ges möjligheten att beställa nära vård inom eller utom regionens organisation.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ges därför i uppdrag att genomföra en samlad översyn av ersättningssystemet för primärvården, den nära vården och slutenvården. Hälso- och sjukvårdsnämnden ska implementera det nya ersättningssystemet i överenskommelser och regelböcker från och med 2020 och framåt. En mer detaljerad beskrivning av ersättningssystemet har Moderaterna och Kristdemokraterna lämnat sedan tidigare till hälso- och sjukvårdsnämnden, senast i augusti 2018 i yrkandet på delårsrapport 05/06 (ärende 6:6).

Syftet med det nya ersättningssystemet är:

- Att ersättningen ska bli mer flexibel för klinikerna inom slutenvården utifrån förändringar i patientflöden och vårdtyngd.
- Att överföra resurser från slutenvården till primärvården i takt med att primärvården och den nära vården utvecklas och patienternas behov av slutenvård minskar.
- Att primärvården ska vara drivande i att utveckla olika former av vård i hemmet genom att få ett beställansvar för den nära vården.
- Att primärvårdens koordinerande roll kompletteras med en finansiell samordning kring den enskilde patientens vårdprocesser inom den nära vården och slutenvården.

Analys och insatser för att klara dagens och morgondagens kompetensförsörjning

Region Östergötland har under en längre tid haft stora problem att bemanna vissa funktioner i vården. Det har både handlat om läkare, sjuksköterskor men nu även om vårdadministrativ personal. Detta har medfört ett önskat beroende av hyrpersonal, stängda vårdplatser och ökade väntetider för patienterna.

Regionen har gjort flera insatser för att möta detta. Dock har alla inte visat på ett önskvärt resultat, ett sådant exempel är den så kallade 24sju -bonusen. Andra åtgärder, exempelvis Rätta använd kompetens (RAK), har haft bättre effekt. Regionen har nu även startat ett arbete med den så kallade Magnetmodellen, något resultat av det arbetet finns ännu inte.

Moderaterna och Kristdemokraterna föreslog i våra "24 förslag" ett antal åtgärder för att komma tillrätta med bemanningssituationen i vården. En viktig del handlar om ledarskapet, men även om hur man kan bemanna utifrån vårdtyngd, utöka OB-tillägget, öka rotationen mellan vårdarbete och administrativa tjänster, göra en översyn av schemalaggnings, möjliggöra fler arbetstidsmodeller, ha en strukturerad introduktion och mentorskap, öka det administrativa stödet i det kliniska arbetet och utveckla lönetrappor och ansvarsmodeller.

Vi vet att det finns stora utmaningar gällande kompetensförsörjning de kommande åren, då den demografiska utvecklingen innebär att de i yrkesverksam ålder inte är lika många som idag. Detta kommer att ställa stora krav på hur vi som organisation förbereder oss för morgondagens bemanning av hälso- och sjukvården. Vi vet även att dagens unga medarbetare ställer andra krav på arbetstider, arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter.

Vi ser ett stort behov av ett fortsatt arbete för att göra alla delar inom Region Östergötlands verksamheter till attraktiva arbetsplatser. Utan rätt personal, med rätt kompetens på rätt plats och på rätt tid kan vi inte skapa en vård i världsklass med god tillgänglighet, hög kvalitet och stor delaktighet. Men vi behöver även göra en analys över hur framtidens arbete i Region Östergötland ska se ut.

Regionstyrelsen ges därför i uppdrag att i samverkan med fackliga organisationer, medarbetare och politiker göra en analys av framtidens arbetsplats och medarbetare, samt utveckla arbetet med insatser för

att skapa attraktiva arbetsplatser i dagens Region Östergötland. En del i detta bör vara att fasa ut den så kallade 24sju -bonusen och införa en generell höjning av OB-tillägget.

Stark regional tillväxt måste bli fokus för hela regionledningen

När Landstinget i Östergötland 1 januari 2015 infogades i lagstiftningen om "regionalt utvecklingsansvar i vissa län", och därmed tog över ansvaret för "regionalt tillväxtarbete" från dels Regionförbundet Östsam och dels Länsstyrelsen, märktes det konkret genom namnbyte till "Region Östergötland", genom att en helt ny nämnd inrättades, Regionutvecklingsnämnden, och att regionens ledningsstab utökades med enheter som arbetar med regional utveckling. Det tidigare Regionförbundet Östsam hade framgångsrikt placerat Östergötland i täten bland svenska regioner när det gäller regionalt tillväxtarbete och det var en stark uppställning tjänstepersoner som flyttade över från regionförbundet till det nya Region Östergötland. Efter en inledande period av att hitta sina former som helt ny nämnd har också Regionutvecklingsnämnden under mandatperioden succesivt format ett effektivt arbetssätt kring regionala utvecklingsfrågor. En helt ny besöksnäringstrategi har arbetats fram i bred politisk enighet och en kulturplan för regionen har antagits under mandatperioden, för att nämna ett par av nämndens strategiskt viktiga ansvarsområden.

Det som dock har varit en tydlig brist under hela första mandatperioden som Region Östergötland är att det tydliga engagemanget, intresset och förståelsen för de regionala utvecklingsfrågorna så uppenbart har saknats i den yttersta politiska ledningen. Otydligheten gentemot medborgare, företag och organisationer, om var det regionala ledarskapet egentligen finns, har försämrat möjligheten för Region Östergötland att fullt ut uppfattas som den ledande aktören inom regionala tillväxtfrågor. Andra aktörer i Östergötland har, i all välmening, klivit fram inom framförallt tillväxtfrågorna när Region Östergötland inte fullt ut tagit det regionala ledarskapet. Det har också bidragit till otydligheten.

Från Moderaterna och Kristdemokraterna i Region Östergötland har vi under mandatperioden på olika sätt drivit på för att regionen tydligare ska visa ledarskap från högsta politiska nivå när det gäller de regionala tillväxtfrågorna. Det har dock tyvärr oftast mötts med tystnad. När nu en ny mandatperiod inleds är det väsentligt att reparera bristerna från åren 2015-2018. Det duger inte att enbart de förtroendevalda och tjänstpersoner som arbetar specifikt med de regionala tillväxtfrågorna bär det regionala ledarskapet när det gäller regional utveckling. Hela den politiska ledningen behöver tydligt visa på det regionala utvecklingsansvarets betydelse för hela regionens verksamhet.

Ett område där det nu finns goda möjligheter att stärka det politiska engagemanget i det regionala tillväxtarbetet är den påbörjade processen att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi (RUS) för Östergötland. Där är det väsentligt att tydliggöra det politiska deltagandet i hela processen, för att på tidigt stadium tydligt förankra frågeställningar och diskussioner på politisk nivå.

För att ytterligare stärka Region Östergötlands roll när det gäller de regionala tillväxtfrågorna, behövs en mer tydlig och regelbunden dialog mellan politisk nivå och företrädare för näringslivets olika organisationer i Östergötland. Det regionala tillväxtråd som fanns som mötesplats mellan regionutvecklingsnämndens presidium och regionens tillväxtaktörer bör återuppstå i förnyad form.

Även om Östergötland i vissa avseenden har förbättrat sig i jämförelse med andra regioner när det gäller tillväxtfrågor finns flera områden där stark förbättringspotential finns. Ett område är andelen företagsamma unga, där Östergötland är sämst i landet. Ett viktigt verktyg för att få fler företagsamma unga är att ge den framgångsrika verksamheten Ung Företagsamhet mer resurser att verka bland regionens gymnasieelever.

En näringsgren som har stor potential att skapa nya arbetstillfällen i Östergötland de närmaste åren, inte minst för personer med utländsk bakgrund och unga som söker sin första anställning, är besöksnäringen - Sveriges snabbast växande näring. Under mandatperioden 2019-2022 behöver vi inte bara aktualisera den regionala besöksnäringstrategin, utan från regionens sida än tydligare verka för att främja företagande inom besöksnäringen i Östergötland.

Regionutvecklingsnämnden ges därför i uppdrag att återinrätta ett regionalt tillväxtråd för kontinuerlig dialog med näringslivets organisationer i Östergötland, att utöka regionens uppdrag till Ung Företagsamhet att främja företagsamhet bland unga östgötar samt att utöka regionens arbete i att främja företagande inom besöksnäringen i Östergötland.

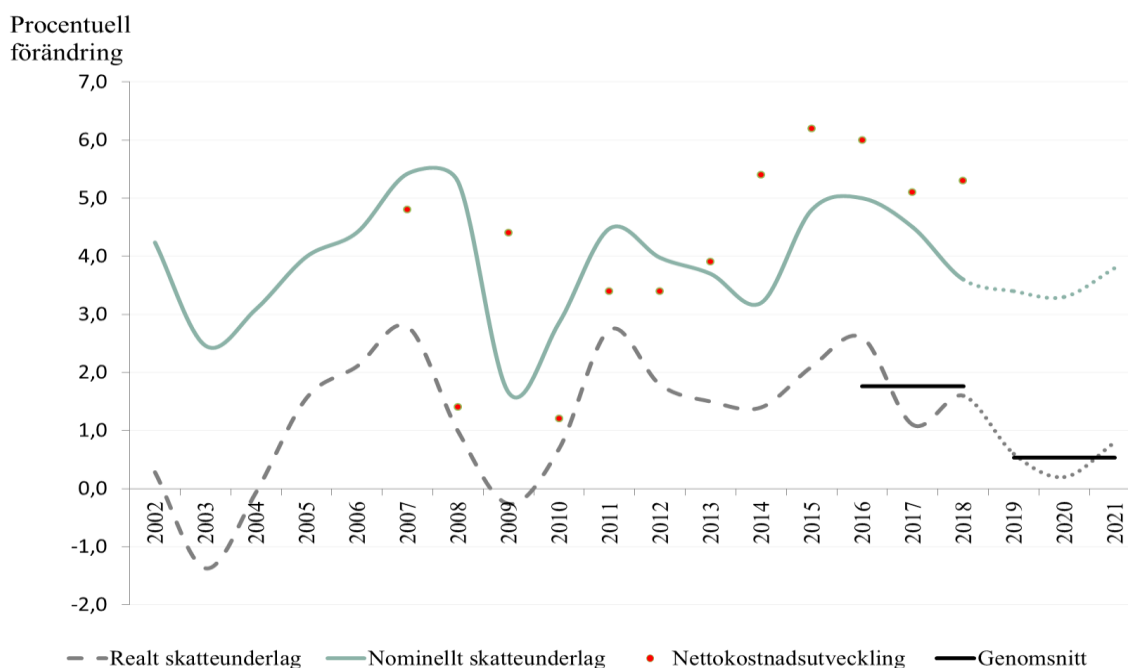
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden ges därför i uppdrag att ta initiativ till en politisk styrgrupp för processen att ta fram regional utvecklingsstrategi (RUS) med bred politisk förankring.

Samhällsekonomisk utveckling

Efter flera års stark tillväxt råder fortsatt högkonjunktur med högt resursutnyttjande och starkare BNP än i en neutral konjunktur. Bostadsbyggande och hög offentlig konsumtion bidrar till tillväxten, som bedöms avmattas under planeringsperioden. Trots ihållande högkonjunktur är löneutvecklingen dämpad, bland annat av att inflationen hålls tillbaka. SKL:s bedömning nu är att konjunkturavmattningen börjar under år 2019.

Skatteunderlaget bedöms växa nominellt med 3,6 procent under år 2018 och stabiliseras på den nivån under åren 2019-2021. Med beaktande av pris- och löneökningstakt bedöms real skatteunderlagstillväxt sjunka till lägre nivåer än tidigare. Av figur 1 framgår att skatteunderlaget har en väsentligt lägre genomsnittlig real utvecklingstakt under de kommande åren jämfört med föregående treårsperiod. Från en nivå strax under 2 procent per år bedöms den reala skatteunderlagsutvecklingen sjunka till omkring 0,5 procent per år.¹

Av figuren framgår också att nettokostnadsutvecklingen i regionen under flera år har varit högre än den nominella skatteunderlagstillväxten

Figur 1: Skatteunderlagets utveckling i riket år 2002-2017 med prognos till och med år 2021. Heldragen svart linje visar genomsnittligt reallt skatteunderlag åren 2016-2018 och åren 2019-2021. Röda punkter visar regionens nettokostnadsutveckling (rensad från jämförelsestörande poster)

Utdebitering

Region Östergötlands utdebitering av skatt uppgår år 2018 till 10,70 kronor per skattekrona, vilket motsvarar 10,70 procent av den beskattningsbara inkomsten.

Utdebiteringsnivån ligger fast på 10,70 kronor per skattekrona under hela budgetperioden.

¹ SKL Ekonominytt 05-08/2018

Balanskrav

Enligt lag ska regionen ha ekonomisk balans, vilket innebär att resultaträkningen ska visa överskott. Ekonomiska underskott ska återställas senast tre år efter det år då underskottet uppstått.

Ekonomi är ansträngd och det behöver vidtas åtgärder som är hållbara över tid och som inte försämrar den sköra situation som sjukvårdsverksamheten befinner sig i. Det är inte realistiskt att klara en ekonomi i balans under år 2019. Regionen beräknas redovisa ett resultat på minus 237 miljoner kronor. Avsteget från en budget i balans sker med hänvisning till synnerliga skäl och genom att använda eget kapital, vilket byggts upp under flera år och vid ingången av 2019 beräknas uppgå till 771 miljoner kronor. År 2020 beräknas effekterna av lämnade uppdrag till Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden enligt denna finansplan innebära att ett nollresultat uppnås och år 2021 är målet att nå ett positivt resultat på 149 miljoner kronor, det vill säga 1 procent av skatter och statsbidrag. Eget kapital beräknas vid utgången av år 2021 uppgå till plus 683 miljoner kronor.

Vid redovisning enligt blandmodell, med redovisning endast av delar av pensionsåtagande, är resultatet minus 354 miljoner kronor år 2019, minus 153 miljoner kronor år 2020 och plus 55 miljoner kronor år 2021. Det egna kapitalet enligt blandmodellen uppgår år 2021 till 7 396 miljoner kronor.

Ekonomiska förutsättningar jämfört med treårsbudget

I jämförelse med treårsbudget revideras ekonomiska förutsättningar enligt följande.

Skatter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag

Sammantaget bedöms skatteintäkter förbättras något jämfört med nivån i treårsbudgeten.

Det pågår utredning kring kostnadsutjämningen. Lagda förslag bedöms påverka Region Östergötland med 252 kronor per invånare, vilket motsvarar cirka 115 miljoner kronor i ökade kostnader. Utredningen föreslår att förslaget ska gälla från och med år 2020, men SKL har begärt att förslaget ska gå på remiss, vilket troligtvis fördröjer beslutet. Det finns stor osäkerheter kring vad slutgiltigt förslag kommer bli samt när i tid det kommer gälla. Konsekvenser av förslag till ny kostnadsutjämning är inte inkluderade i denna finansplan.

Riktade statsbidrag

I finansplanen antas det som aviserats i tidigare budgetpropositioner gälla. Riktade statsbidrag bedöms därför oförändrade jämfört med treårsbudget.

Statsbidrag läkemedel

Statsbidraget för läkemedel beräknas innebära en ökning år 2019 i jämförelse med tidigare bedömning. Det nya avtalet har en uppräkningsnivå med kostnadsökningen, som är cirka 7 procent. Ökningen värderas till 46 miljoner kronor för regionen. Statsbidraget beräknas därefter öka med 1,5 procent per år.

Överenskommelsen som gäller innebär att statsbidraget räknas upp till samma nivå som socialstyrelsens prognos vilket ger bättre planeringsförutsättningar än tidigare år då avtalen inte varit klara förrän under våren. Det finns dock en stor osäkerhet kring nivån på grund av ersättningskravet till staten (återbäring) som erhålls från särskilda trepartsöverenskommelser på nationell nivå. I överenskommelsen med staten gäller att landsting/regioner ska återbetala 40 procent år 2018 av de rabatter som läkemedelsbolagen ger. Rabatter har ökat kraftigt de senaste åren och under år 2017 återbetalades 14 miljoner kronor och år 2018

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

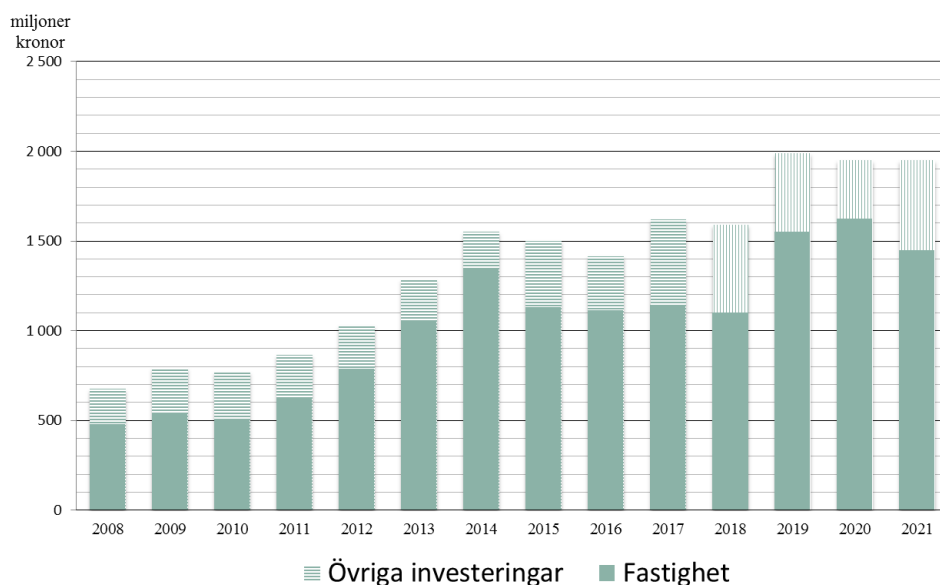
beräknas återbetalningen bli 44 miljoner kronor. Hur stora rabatterna blir år 2019 finns ingen uppgift om utan det grundar sig på antaganden utifrån tidigare år och enligt försiktighetsprincipen.

Löne- och prisökningar

Regionindex för år 2019 fastställs till 2,8 procent. Nivån är oförändrad i jämförelse med treårsbudget.

Investeringar

Budgeterade investeringar under perioden uppgår till 1 990 miljoner kronor år 2019, 1 950 miljoner kronor år 2020 och 1 950 miljoner kronor år 2021. Av total investeringsvolym utgör investeringar i fastigheter 1 550 miljoner kronor år 2019, 1 625 miljoner kronor år 2020 och 1 450 miljoner kronor år 2021. Nivåerna är oförändrade i jämförelse med treårsbudget.

Figur 2: Investeringar Region Östergötland 2008-2017 och budget/prognos till och med 2021, miljoner kronor

De omfattande investeringarna i fastigheter beror på tidigare fattade beslut; ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, nybyggnad av Rättpsykiatrisk regionklinik i Vadstena, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt nybyggnad av Finspångs Vårdcentrum.

Reserveringar för driftkostnadskonsekvenser av investeringsprojekten finns avsatta inom finansförvaltningen. I samband med att verksamheterna flyttar in i nya, verksamhetsanpassade, lokaler läggs rationaliseringskrav motsvarande 10 procent av driftkostnadsökningen. Driftkostnaderna beräknas bli lägre under planeringsperioden på grund av förskjutningar av aktivering, varför del av reservering kan lösas upp. Upplösta reserveringar uppgår till 86 miljoner kronor.

Övriga investeringar ligger på en högre nivå än normalt på grund av utrustningsinvesteringar kopplade till inflyttning i nya lokaler.

Pensionskostnader och principer för budgetering och redovisning

Pensionskostnaderna beräknas bli något högre jämfört med tidigare prognos. Pensionskostnaden har under några år varit låg men började öka under år 2018. Under år 2019 beräknas pensionskostnaden som hanteras inom regiongemensamt öka med 100 miljoner i jämförelse med år 2018. År 2021 bedöms kostnaden öka med ytterligare 200 miljoner. Kostnaden för pensioner varierar med förändrade antaganden och prognoser och har visat betydande förändringar över tid. Egna antaganden av nivåerna har gjorts för åren längre fram i planeringsperioden och även i denna finansplan görs en värdering av prognoserna som får till följd att det görs en nedjustering av kostnaderna för år 2021 med 180 miljoner kronor.

Finansplan 2019-2021

Moderaterna och Kristdemokraterna

Kostnaderna för förmånsbestämda pensioner kräver höjd arbetsgivaravgift, vilket är inberäknat i pensionskostnaden. Arbetsgivaravgiften höjs år 2019 med 3 procentenheter. Ersättning till produktionsenheterna för att kompensera detta motsvarar 184 miljoner kronor.

Region Östergötland tillämpar rättvisande redovisning (fullfonderingsmodellen) för budgetering och ekonomisk redovisning. Fullfondering innebär att det totala pensionsåtagandet för regionens medarbetare redovisas i balansräkningen och att resultaträkningen påverkas av den totala pensionsförändringen.

Gemensamma intäkter och kostnader

Region Östergötlands finansiella intäkter förväntas ge en genomsnittlig avkastning på 3,0 procent. Det är en minskning i jämförelse med treårsbudget och påverkar resultatet år 2019 med 35 miljoner kronor. Det låga ränteläget är en anledning till att antagandet om genomsnittlig avkastning sänks. De finansiella intäkterna påverkas av att likvida medel minskar i takt med höga investeringsnivåer. De likvida medlen antas vid planeringsperiodens början uppgå till 5 254 miljoner kronor och vid utgången av år 2021 ha minskat till 4 255 miljoner kronor.

I finansplanen finns omkostnader kopplade till beslutade fastighetsinvesteringsprojekt. Sådana omkostnader är exempelvis nedskrivning och driftkostnader för färdiga, men inte ianspråkta, lokaler samt verksamhetsutvecklingsprojekt för bättre processer/flöden i de nya lokalerna. Projektomkostnader finansieras till del med överskott inom regiongemensamma intäkter.

De regiongemensamma intäkterna tillskapas av påslag på lönekostnad och avser ersättningar för regiongemensamma angelägenheter, men även ersättning för IT-infrastruktur grund (nätverk, e-post, kundtjänst för IT med mera) samt vård-IT (Cosmic). Vård-IT finansieras även av privata utförare med avtal med regionen. Inom ramen för påslaget växlas år 2019 cirka 55 miljoner kronor från regionbidrag till regiongemensam intäkt för Regionstyrelsen. Växlingen grundar sig i tidigare beslut fattade av regionstyrelsen avseende utökat regionbidrag för bland annat satsningar på Cosmic och TDK-rum. Beslut om nivå för regiongemensam intäkt till regionstyrelsen fattas av regiondirektör.

Produktionsenheternas ekonomiska resultat

Helårsbedömning efter augusti månad för de sjukvårdande enheterna är minus 441 miljoner kronor, för de samlade produktionsenheterna är helårsbedömningen att resultatet blir -399 miljoner kronor för 2018. Resultatutvecklingen är bekymmersam och kostnadsutvecklingen hög. Region Östergötland står inför ett antal utmaningar. Vårdplatsituationen är ansträngd, med många utlokaliserade patienter. Patientsäkerheten äventyras vid utlokaliseringar och vid hög arbetsbelastning. Andel patienter med undvikbara vårdskador, till exempel vårdrelaterade infektioner och trycksår, ökade under våren. Efter riktade insatser ses nu en minskning av trycksår men fortfarande krävs insatser för att komma ner till målnivån på 5 procent. Samtidigt har tillgängligheten försämrats och inom vissa områden får fler patienter vänta för länge på att få nybesök eller behandling. Brist på sjuksköterskor är ett faktum och arbetet med att skapa hållbara processer för olika delar i verksamheten är angeläget.

Förutom arbete med beslutade åtgärdsplaner inom respektive produktionsenhet har centrala åtgärder vidtagits. Exempel på centrala åtgärder är utfasning av bemanningsföretag, restriktivitet i anställningar samt besparingar inom administration och även anställningsstopp för administrativ personal. Under hösten pågår en översyn av administrationen i syfte att minska kostnaderna.

Inför år 2019 visar en första prognos att produktionsenheternas ekonomiska underskott beräknas till minus 250 miljoner kronor. Det är en förbättring jämfört med helårsbedömning för år 2018 med 149 miljoner kronor. Det finns svagheter i det inlämnade resultatet. Nivån bygger bland annat på bättre stabilitet i de verksamheter som idag har sjuksköterskebrist och därmed höga kostnader för tillfälliga lösningar som hyrpersonal, köpt vård och satellitplatser. Hälso- och sjukvårdsnämnden har till år 2019 tilldelats ett besparingskrav på 1 procent, vilket är 92 miljoner kronor. Dessa besparingskrav kommer att leda till

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

reducerat ekonomiskt utrymme för produktionsenheterna med motsvarande summa. Baserat på erfarenhet av tidigare genomförda åtgärders effekt finns en risk för tidsförskjutning.

I produktionsenheternas resultat ingår även ett överskott inom Centrum för verksamhetsstöd och utveckling (CVU) på 60 miljoner under år 2019 (30 miljoner under 2018) vilket är i linje med besparingar inom administrationen under såväl år 2018 som år 2019. En fortsatt översyn av de administrativa åtgärderna måste genomföras i enlighet med förslagen i Finansplanen, vilket bör innebära minskade administrativa kostnader för Region Östergötland som helhet.

De strategier och handlingsplaner som sammanfattats i uppdraget *Övergripande långsiktig plan för hållbar verksamhet* ligger fast och de ingående arbeten som pågår kommer att genomföras i sin helhet. Därutöver tillkommer de uppdrag som beskrivs i Finansplanen och som beräknas ge en ekonomisk effekt enligt följande för produktionsenheterna:

(miljoner kronor)	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
PE-resultat (enligt prognos)	- 250	- 250	- 250
Resultateffekter av lämnade uppdrag till RS och HSN enligt denna finansplan		125	250
PE-resultat (enligt finansplan)	- 250	- 125	0

Tabell 3: Resultateffekterna för produktionsenheterna för givna uppdrag

Vid beredningen av finansplanen för 2020-2022 ska regionstyrelsen göra en samlad bedömning av huruvida uppdragen till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ger de samlade resultateffekter för år 2020 och framåt som anges i denna finansplan. Utifrån den bedömningen ska Regionsstyrelsen, om resultateffekterna ej uppnås, lämna ytterligare förslag till åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Ramförstärkningar

Det föreslås inga nya ramförstärkningar utöver de resursförstärkningar som beslutades i treårsbudget.

Beslut i Treårsbudget (miljoner kronor)	År 2019
Hälso- och sjukvårdsnämnden	80
Förstärkning vård	60
Inre logistik	20
Regionstyrelsen	18
Digitalisering Cosmic	8
Index 2019 Regionens revisorer	0,3
Engångsmedel	10
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	33
Index ÖTRAF	25
Utökad bidrag ÖTRAF	8
Summa	131

Tabell 4: Förstärkningar år 2019 beslutade i treårsbudget, miljoner kronor

Reserveringar

Reserverade medel inom finansförvaltningen kan nyttjas för specifika satsningar, engångsinsatser och oförutsedda behov (tabell 5). Medel finns även reserverade för kommande hyresökningar till följd av fastighetsinvesteringar. Under åren 2019-2021 har 86 miljoner kunnat frigöras i och med att kostnader förskjuts jämfört med tidigare antaganden (tabell 6).

Finansplan 2019-2021

Moderaterna och Kristdemokraterna

En reservering med 15 miljoner kronor finns riktad till trafik- och samhällsplaneringsnämnden för MÅLAB-samarbetet. Vidare reserveras 30 miljoner kronor år 2020 för insatser avseende statsbidraget för goda arbetsvillkor och 10 miljoner kronor per år åren 2019-2020 samt ytterligare 5 miljoner kronor år 2021 mot regionstyrelsen, bland annat för avskrivningskostnader för investeringar i Östergötlands museums fastighet samt satsningar inom området Test och innovation. Fortsatt reservering sker inom regionstyrelsen för investeringar inom digitalisering och patientjournalssystem i enlighet med fattade beslut.

100 miljoner kronor reserveras för oförutsedda kostnader eller förskjutning av effekter av åtgärder.

Medlen kan efter beslut i regionstyrelsen fördelas till angivna områden, alternativt beslutas i samband med kommande treårsbudgetar.

Justeringar av regionstyrelsens och nämndernas budgetar

	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
HSN Effektivisering	-92	-92	-92
HSN Effekt av lämnade uppdrag till RS och HSN enligt denna finansplan		-271	-488
HSN Rehabplatser		20	20
HSN Jämlik hälsa		10	10
RS Effektivisering	-10	-10	-10
RS Digitalisering, Cosmic, TDK-rum		12	22
RS Goda arbetsvillkor		30	30
RS Länsmuseum, Test/innov m m	10	20	25
TSN MÅLAB		15	15
RUN Regional marknadsföring och Ung Företagsamhet	2	2	2
Summa	-90	-264	-466

Tabell 5: Justeringar av regionstyrelsens och nämndernas budgetar inkl. reserveringar

Ekonomisk bedömning för budgetperioden

Finansplanens förändringar jämfört med treårsbudget ger följande ekonomiska effekter år 2019-2021:

+ = ökade intäkter eller minskade kostnader

- = minskade intäkter eller ökade kostnader

(miljoner kronor)	2019	2020	2021
Resultat STÅB	70	144	148
Upplöst effektiviseringar 2019-2021	-267	-629	-960
Upplösta reserveringar	10	217	342
Upplöst PE-resultat	124	124	124
Resultat efter upplösta effektiviseringar	-63	-144	-346
Nya/ändrade ekonomiska föruts.			
Skatter	10	33	58
Pensioner	-22	-34	-32
Statsbidrag läkemedel	46	46	46
Övriga poster			
PE-resultat (se tabell 3)	-250	-125	0
Justering av budget RS	0	-52	-67
Justering av budget HSN	92	333	550
Justering av budget TSN		-15	-15
Justering av budget RUN	-2	-2	-2
Reservering oförutsett FIN	-100	-100	-100
Poster fastighet (fr a förskjutning)	86	86	86
Poster finans (finansiella intäkter m m)	-34	-19	-12
Digitalisering, cosmic nytt avtal		-7	-17
Resultat Finansplan	-237	0	149

Tabell 6: Resultat 2019-2021, efter förändrade förutsättningar och nya beslut sedan treårsbudget, miljoner kronor

Region Östergötlands ekonomi är i grunden stabil men hög kostnadsutveckling under flera år innebär att resultatet för år 2019 beräknas bli minus 237 miljoner kronor. Det finansiella målet om ett resultat på 1 procent av skatter och statsbidrag uppnås inte år 2019 och inte heller år 2020. Försvagningen i ekonomin beror, förutom på hög kostnadsutveckling, på att beslutade fastighetsinvesteringar aktiveras och ger ökade driftkostnader samt att pensionskostnader ökar. En förutsättning för att klara ekonomin på längre sikt är att regionen lyckas med arbetet att hitta andra åtgärder än tidigare och att de ger tydlig effekt i ekonomin. Beroende på hur ekonomin utvecklas kan beslut behöva fattas om kompletterande åtgärder.

Eget kapital är positivt och beräknas år 2021 uppgå till 683 miljoner kronor.

Trots att avsättningar finns för årliga förstärkningar samt reserveringar för att möta ökade driftkostnader utifrån beslut, måste verksamheterna fortsatt fokusera på effektiviteten i processerna. De stora utmaningar som vården står inför, med nya identifierade behov liksom nya behandlingsmetoder och läkemedel, kommer inte att kunna lösas med resurstillskott utan måste till stor del hanteras med befintliga ekonomiska resurser.

Engångsmedel

Engångsmedel om sammanlagt 10 miljoner kronor för satsning på kvinnors hälsa beslutades i treårsbudget.

Engångsmedel		
Kvinnors hälsa (miljoner kronor)	10,0	RS
Engångsmedel totalt:	10,0	

Tabell 7: Engångsmedel 2019 enligt finansplanen och enligt tidigare beslut i treårsbudget, miljoner kronor

Resultat

Med de förutsättningar som beskrivs i denna finansplan beräknas följande ekonomiska resultat:

År	2019	2020	2021
Resultat (miljoner kronor)	-237	0	149

Tabell 8: Resultat enligt sammanställd redovisning och fullfonderingsmodell, miljoner kronor

Region Östergötland budgeterar ett underskott år 2019 under budgetperioden. Avsteget från budget i balans görs med hänsyn till synnerliga skäl genom att använda det egna kapitalet som byggts upp under flera år. År 2020 beräknas effekterna av lämnade uppdrag till RS och HSN enligt denna finansplan innebära att ett nollresultat uppnås och år 2021 är målet att nå ett positivt resultat på 149 miljoner kronor. Eget kapital beräknas vid utgången av år 2021 uppgå till plus 683 miljoner kronor.

Komplett resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning framgår av bilaga 1. Motsvarande underlag enligt blandmodellen redovisas i bilaga 4.

Ekonomiska ramar

Nedan presenteras förändringar av ramar till styrelse och nämnder för åren 2019-2021 jämfört med av regionfullmäktige antagen Strategisk plan för 2019-2021. Av tabellerna framgår nya beslut i denna finansplan och i treårsbudget samt planerade förstärkningar reserverade inom finansförvaltning. Beslut om utökning av ram fattas inför varje nytt år. De aktuella ekonomiska ramarna för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden framgår av bilaga 2, med särskild specifikation av fördelningen inom regionstyrelsen i bilaga 3. I teknisk justering ingår kompensation för förändrade pålägg enligt särskilt beslut.

Den allvarliga ekonomiska utvecklingen, med bland annat ett underskott för 2018, och den prognos som denna Finansplan visar medför att flera av de satsningar som vi föreslagit i Strategisk plan för 2019-2021 fått utgå då vi inte ser det som möjligt att genomföra dessa satsningar genom utökade ekonomiska ramar. Våra intentioner kvarstår dock och dessa satsningar bör inarbetas i befintliga budgetramar i möjligaste mån. Vi återkommer med riktade satsningar när den ekonomiska utvecklingen tillåter detta.

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens ram reduceras med effektiviseringskrav på 10 miljoner kronor samt utökas med index för år 2019. I teknisk justering ingår kompensation för höjda pålägg, vilket påverkar ramen för regionens revisorer med plus 19 000 kronor.

För fortsatt digitalisering och övrig utveckling reserveras 12 miljoner kronor år 2020 och 10 miljoner kronor år 2021. Därutöver reserveras medel för goda arbetsvillkor och övriga satsningar inom regionstyrelse, trafik- och samhällsplaneringsnämnd och regionutvecklingsnämnd under år 2020 och 2021. En omDispositionering görs från 24sju -bonus till OB-tillägg under 2019, detta är dock inte resultatpåverkande.

Regionbidrag RS (miljoner kronor)	2019	2020	2021
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	925	925	925
Nya Beslut			
Effektiviseringskrav enl. STÅB	-10	-10	-10
Index 2019	17	17	17
Beslut i treårsbudget			
Digitalisering, TDK, Cosmic	8	8	8
Index 2019 Regionens revisorer	0,3	0,3	0,3
Engångsmedel treårsbudget	10		
Ram RS (beslut)	950	940	940
Reserveringar:			
Digitalisering, TDK, Cosmic		12	22
Goda arbetsvillkor		30	30
Länsmuseum, Test/innov. m m	10	20	25
Preliminär ram 2019-2020	960	1 002	1 017

Tabell 9: Regionbidrag regionstyrelsen 2019-2021, miljoner kronor

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram reduceras med effektiviseringskrav på 1 procent, vilket motsvarar 92 miljoner kronor, samt utökas med index för år 2019.

Reserveringar sker för ytterligare 20 miljoner kronor för rehabplatser och för 10 miljoner kronor för jämlik hälsa. Reserveringarna sker inom finansförvaltningen och formellt beslut fattas av regionfullmäktige inför varje nytt budgetår.

Effekterna av lämnade uppdrag till regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden enligt denna finansplan beräknas ge utrymme för en minskning av hälso- och sjukvårdsnämndens ram för 2020 och 2021. Vid beredningen av finansplanen för 2020-2022 ska regionstyrelsen göra en samlad bedömning av huruvida uppdragen ger de samlade resultateffekter för år 2020 och framåt som anges för hälso- och sjukvårdsnämnden enligt nedanstående tabell. Utifrån den bedömningen ska regionsstyrelsen, om resultateffekterna ej uppnås, lämna ytterligare förslag till åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Regionbidrag HSN (miljoner kronor)	2019	2020	2021
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	11 928	11 928	11 928
Nya Beslut			
Effektiviseringskrav enl. STÅB	-92	-92	-92
Index 2019	328	328	328
Beslut i treårsbudget			
Förstärkning vård	60	60	60
Inre logistik	20	20	20
Ram HSN (beslut)	12 244	12 244	12 244
Reserveringar:			
Effekt av lämnade uppdrag till RS och HSN enligt denna finansplan		-271	-488
Rehabplatser		20	20
Jämlik hälsa		10	10
Preliminär ram 2019-2020	12 244	12 003	11 786

Tabell 10: Regionbidrag hälso- och sjukvårdsnämnden 2019-2021, miljoner kronor

Finansplan 2019-2021 Moderaterna och Kristdemokraterna

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

Trafik- och samhällsplaneringsnämndens ram räknas upp med index för år 2019. Uppräkning för Östgötatrafiken beslutades i treårsbudget och ingår därmed i regionbidrag före beslut. Reservering för MÅLAB sker inom Finansförvaltningen med 15 miljoner kronor år 2020.

Regionbidrag TSN (miljoner kronor)	2019	2020	2021
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	793	793	793
Nya Beslut			
Index 2019	0,2	0,2	0,2
Beslut i treårsbudget			
Index 2019 Ötraf	25	25	25
Utökat bidrag Ötraf	8	8	8
Ram TSN (beslut)	826	826	826
Reserveringar:			
MÅLAB och tåg		15	15
Preliminär ram 2019-2020	826	841	841

Tabell 11: Regionbidrag trafik- och samhällsplaneringsnämnden 2019-2021, miljoner kronor

Regionutvecklingsnämnden

Regionutvecklingsnämndens ram räknas upp med index för år 2019. För indikerad kostnad för Länsmuséets fastighet reserveras medel inom Finansförvaltningen tills omfattningen fastställts.

Regionutvecklingsnämndens ram utökas med 2 miljoner för 2019 för satsning på regional marknadsföring och Ung Företagsamhet.

Regionbidrag RUN (miljoner kronor)	2019	2020	2021
Regionbidrag före beslut (inkl tekniska justeringar)	241	241	241
Nya Beslut			
Regional marknadsföring och Ung Företagsamhet	2	2	2
Index 2019	7	7	7
Beslut i treårsbudget			
-			
Ram RUN (beslut)	250	250	250
Reserveringar:			
-			
Preliminär ram 2019-2020	250	250	250

Tabell 12: Regionbidrag regionutvecklingsnämnden 2019-2021, miljoner kronor

BESLUT

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige BESLUTA

a t t anta Strategisk inriktning och finansplan för åren 2019-2021,

a t t fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden och regionutvecklingsnämnden år 2019-2021,

a t t fastställa budget för regionens revisorer till 11 327 tkr (2019 års nivå) samt

a t t fastställa skattesatsen för år 2019 till 10,70 kronor per skattekrona.

nija
m

